

BOJEVNIK

Stane Vidmar

Naše delo

Brez borbe ni zmage, pa naj se bije ta boj v strelskih jarkih ali na gospodarskem področju ali pa v javnem in političnem življenju. Delo in boj sta pogoja za uspehe in zmage. Za uspehe in zmage je treba vztrajnih delavcev in pogumnih bojevnikov. Vztrajni delavci in pogumni bojevniki pa niso takšni, ki ob prvi oviri, pri prvem strelu izgubijo voljo in pogum. Zato mora vojska, ki hoče zmagati, svoje bojevnike skrbno izbirati in utrjevati, da ne odpovedo, ko je treba postaviti celega moža.

Naše gibanje je lani zavalovilo in preplavilo Slovenijo. Rasle so organizacije kot gobe po dežju. Rasle so nekako prekomerno za normalni razvoj. Pameten in izkušen organizator mora ohraniti tudi v takem nenaravnem razvoju hladno glavo. Uspehi mu ne smejo zmešati glave, računati mora le z onimi trajnimi silami, ki ne vzplapolajo, kakor če se vname slama in tudi tako hitro ne ugasnejo in se ne ohladijo. V našem primeru smo morali računati, da je ogromni pritok v članstvo v velikem delu nekakšen ventil narodovega nezadovoljstva proti takrat obstoječim razmeram. Računati smo torej morali, da bo po prvem zaletu oslabele to navdušenje in z njim tudi pritok. Računali smo z dobo ohlajenja.

In vendar vidimo že danes, da so bili to pot računi napačni, da je izostala doba ohlajenja. Vkljub najneugodnejšemu razvoju razmer, vkljub silni protiakciji, pa tudi vkljub vsem tistim, ki so šli v organizacijo s čisto drugimi nameni, celo vkljub tistim, ki so se vtihotapili v organizacijo po nalogu sil, ki so imele in imajo interes na oslavitvi gibanja, vkljub vsem tem dejstvom, naše članstvo ni zakolebalo in se nista ohladila navdušenje in odločnost!

Brezpomembni so tisti naročeni ali nenaročeni nergači, ki bi radi širili malodušje, češ saj ne bomo nič dosegli, saj nima smisla boriti se proti taki premoči v oblasti itd. Brezpomembni so vsi tisti rojeni razdirači, ki se izživljajo v spletkah, zavijanjih, klevetah, zdražbah in lažeh, kajti naše članstvo, slovensko ljudstvo jih je odklonilo takoj, ko so se pokazali in jih neče ne videti ne slišati več! Naše članstvo ve, pri čem je in se ne da begati. To nam je zadostno. — Je pa to tudi dokaz, da je prvo in glavno, kar je bilo treba doseči v narodu, doseženo. Doseženo je prebujenje samozvesti in zlomljena tista topa vdanost v usodo. Zganilo se je naše ljudstvo, zadihalo svobodno in se zavedlo svojih pravic, svojega dostojanstva. Ljudstvo je postalo zopet kritično in hoče, hvala Bogu, samo odločiti o vsem! Vedno in povsod sem opominjal in pozival naše tovariše, naj ne sledijo nikomur več slepo, naj ne verujejo nobenim lepim besedam več, če nimajo dokazov, da so iskreno in pošteno mišljene. Vedno sem pozival naše članstvo, naj si vsakogar pošteno ogleda, naj vse, kar kdo govori, premislijo sami, z lastnimi možgani, in šele potem odločajo. Poudarjal sem in še poudarjam, da velja to tudi za nas, in še celo v prvi vrsti za nas. Zahteval sem, da bodi njih sodba tudi napram nam popolnoma brezobzirna in ostra, če bomo stopili na krivo pot.

Mislim, da je to nadzorstvo članstva potrebno, če nam je pri srcu stvar, ne pa osebni interesi. Samo če bo aktivno sodelovanje članstva razvito v takšni meri, da bodo važne in dalekosežne odločitve vedno resničen izraz volje in mišljenja članstva, bodo te odločitve v resnici držale, bodo pomembne ter se bomo ognili zmot in zablod in bomo

Političen položaj po širnem svetu . . .

Italija pošilja s tako naglico vedno nove transporte vojaštva in municije v svoji koloniji Eritrejo in Somalijo — ki mejita obe ob Abesinijo — da so vsa pristanišča v teh dveh kolonijah prenapolnjena s parniki in da morajo parniki celo na odprtem morju čakati na izkrcavanje.

Razumljivo je, da vzbuja zlasti zbiranje angleškega vojaštva ob abesinskih mejah silno ogorčenje v italijanskih krogih. Anglija je zbrala samo v Sudanu okoli 150.000 kolonialnih vojakov, ki so izvrstno oboroženi. Tudi je podvojila posadke ob gornjem Nilu in pričela z velikimi vajami angleške-

Italijanski rekruti hite pod orožje

Medtem je pričela tudi Anglija zbirati vojaštvo v svoji Somaliji in v Sudanu. Anglija je trdno odločena, da nastopi proti Italijanom, če bi skušali prodirati v abesinsko ozemlje poleg Angleške Somalije ali pa v notranjost Abesinije proti Tanskemu jezeru. S tem pa je prekrizan račun, zaradi katerega se je Italija pričela pripravljati na vojno z Abesinijo: dá namreč združiti Eritrejo ob Rdečem morju z Italijansko Somalijo ob Indijskem oceanu.

Anglija nikakor ni voljna dopustiti, da bi se Angleška Somalija popolnoma ločila od Abesinije. Njen načrt je, ustvariti novo kolonialno kraljestvo, ki bi segalo od Kaira do Južne Afrike in bi torej zavzemalo vso Vzhodno Afriko. Tudi zato je sedaj odločeno proti temu, da bi Italija v morebitni zmagoviti vojni zasedla Abesinijo. Z njenim načrtom je docela v skladu »samostojna« Abesinija, ki ji je usojeno, da bo prej ali slej prišla pod popoln angleški vpliv.

ustvarili tisto veliko narodno enoto, ki bo blagodejno in zdravilno vplivala na vse javno življenje. Pod vplivom te mogočne volje organiziranega naroda bodo omejene tudi napake in pogreške posameznikov in skupin, ki so šle doslej vedno na račun nas vseh, na račun vsega naroda.

Zato zahtevamo od slehernega našega člana aktivnega sodelovanja in soodločanja, zato zahtevamo, da ima vsak član pri vseh odločitvah pred očmi le interese celote, ki se jim morajo podrediti interesi poedinca. Poedinci, ki služimo velikim nalogam gibanja, v katerikoli funkciji, ne izvzemši vodilne, smo in moramo biti izvrševalci narodove volje, ne pa obratno, čeprav je to obratno postalo zadnje čase nekako modno blago. Ne zanikam važnosti in vpliva vodilnih oseb na odločitve članstva, vendar je vpliv na odločitve članstva, radi zaupanja v osebe, popolnoma nekaj drugega kot vsiljevanje svojega mnenja, teroriziranje in komandiranje. Kdor uživa zaupanje, se nikdar ne poslužuje terorja, saj mu ga tudi treba ni. Po terorju seže največkrat le, kdor ni deležen zaupanja, kdor se zaveda, da s stvarnim obrazloženjem svojih predlogov ne bo uspel, ker je stvar ali slaba ali nečista. Teror, komanda, uniforme morajo pomagati tam, kjer hočejo uveljaviti stvari, ki jih zdrav ljudski razum odklanja. Komanda, uniforme so vabljive stvari za ljudi, ki z razumom, iskrenostjo in utemeljevanjem ne morejo

ga zračnega brodogoja iz Palestine in Egipta. V zvezi s temi ukrepi poročajo nekateri dobro poučeni norveški listi, da bo Anglija zaprla Sueški prekop, s čimer bi bila italijanska armada v Vzhodni Afriki odrezana od Italije.

V Franciji — ki se skuša zadržati nevtraln v italijansko-abesinskem sporu — so z velikim zadovoljstvom pozdravili sestanek italijanskega poslanika v Londonu Grandija z angleškim zunanjim ministrom Hoareom in Edenom. Po sestanku je Grandi odpotoval v Rim, baje s predlogi, po katerih bi se bilo mogoče izogniti vojni v Vzhodni Afriki: Abesinija naj bi se kratkoročno razkosala med Anglijo, Italijo in Francijo. Kot pa poročajo sedaj italijanski listi, je ta vest brez podlage. Nasprotno: »Abesinska zadeva,« tako se je izrazil Mussolini, »bo dobila svoj logični zaključek. Italija je sama gospodarica svojih sklepov in svoje usode. Italijansko-abesinsko razmerje

prepričati in skušajo nadomestiti notranjo enotnost z uniformiranjem zunanjosti.

V naši organizaciji je sodelovanje članstva živo in močno, med našim članstvom ni težko dobiti soglasja in odobrenja za dobro, pošteno in čisto stvar. Težko, da, nemogoče pa je dobiti soglasje za neresne ali nečiste zadeve, pa tudi za podjetja, ki so nasprotna narodnemu hotenju, njegovim interesom in njegovemu pojmovanju.

Popolnoma nemogoče pa je v naši bojevniški organizaciji vpeljati fašistično, slepo disciplino, komandirati prepričanje in prisiliti to armado v boj za kake osebne interese namišljenih generalov ali kogarkoli.

Bojevniška disciplina je odlična in vzorna. Toda ta disciplina temelji na razumevanju nalog organizacije, temelji na zavesti soglasja in soodločanja, temelji na zavednosti. Ta disciplina je tudi daleč nad ono fašistično, je tudi trdna in neomajna v burji in viharju, ona druga pa le, dokler kaže.

In kakor je to v malem v naši organizaciji z bojevniško disciplino, tako je v večjem v državi z državljsko di-

Odločba

Združenje borcev Jugoslavije »Boj« v Ljubljani, katerega pravila je odobrila banska uprava v Ljubljani z odlokom z dne 9. decembra 1933. No. 26416, odnosno 4. novembra 1934. II. No 25684/1

razpuščam

na osnovi § 11. zakona o društvih, shodih in posvetih, ker se je kot nepolitično društvo udeleževalo politično in s tem prekoračilo svoj statutarni delokrog.

S tem so implicite razpuščene tudi vse v združenju včlanjene krajevne skupine.

Zoper odločbo je dopustna pritožba na ministrstvo poslov, ki bi jo bilo vložiti pri tej kraljevski banski upravi v 15 dneh, računši od dneva vročitve. Pritožba, ki mora biti kolkovana s kolkom za Din 20.—, pa v smislu § 11. zakona o društvih nima odločilne moči.

Ban: dr. Dinko Puc.

je treba rešiti na odkritejši in radikalnejši način.

Opustiti abesinsko ekspedicijo, Italiji sedaj več ne kaže. Saj jo stane po izjavi samega finančnega ministra mesečno 200 milijonov lir. Njeni državni dolgovi stalno naraščajo in so že dosegli čedno vsoto 130 milijard lir. Velik je tudi državni primanjkljaj za proračunsko leto 1934-35. — skoraj 3 milijarde lir!

Kako se bo spričo angleškega odpora razvijala italijanska ekspedicija v Abesinijo, je vprašanje, na katerega je sedaj še težko odgovoriti.

Vseslovanski strah

Francosko-sovjetski pakt je zaustavil nemško prodiranje na severu ob Baltiku in prevrgel težino nemškega imperializma proti Avstriji in naprej proti Podonavju in Balkanu. Že ta pakt ni šel v račune Italiji, ker je imela preveč skrbi, kako si zavarovati svoje postojanke s tkzv. »neodvisnostjo« Avstrije. Zato se je Italija še do pred kratkim ogrevala za zamisel podonavskega pakta, ki naj bi s posebnimi pogodbami prinesel po-

sciplino. Le tista državljanska disciplina, ki temelji na zavednosti, na prepričanju in na zavesti državljskih pravic in dolžnosti, je kaj vredna. Za tisto pa, ki temelji na strahu pred izgubo službe, na strahu pred sitnostmi itd., pa ne dam počenega groša. Zato bomo mi še nadalje šli po poti prave demokracije, pravega tovarštva in medsebojnega spoštovanja, in bomo imeli pred očmi le interese celote, ker smatramo to pot za edino pravilno in vredno kulturnega naroda.

Brez vsakih osebnih ambicij in interesov bomo služili velikim nalogam tudi v bodoče vsi, ki smo v vodstvu organizacije, dokler naši delegati ne bodo našli boljših in sposobnejših od nas. Dal Bog, da jih najdejo čim preje in čim boljše. Prepričani smo, da so v našem narodu močnejši, ki so daleko sposobnejši od nas, in da je celo mnogo takih, pa bomo iskreno veseli, če bodo pozvani na naša mesta. Dotlej bomo pa služili veliki stvari pošteno, iskreno, z ljubeznijo in uvidevnostjo kakor doslej, ne meneč se za izlive onemogle jeze. osebnih mrženj in slabosti s katerekoli strani.

**Tovariši! Širite z vsemi močmi
„BOJEVNIKA“!
Plačujte naročnino! Naročajte se!**

donavskim državam občutek varnosti in miru. Italija se je nameravala predvsem pogovoriti z državami Male zveze. V okviru teh pogajanj so bila že tudi napovedana dolgo željena trgovinska pogajanja med našo državo in Italijo. Češko-sovjetski pakt pretekli teden pa je položaj čisto izpremenil. Vsegermanskemu strahu se je pridružil še vseslovanski. Kaj bo, če prične sovjetska Rusija kakor poprej caristična iztegati svoje lovilke po raznih malih slovanskih državah preko Donave do Jadranskega morja in preko Balkana do Sredozemskega?

Prva, ki je odgovorila na češko-sovjetski pakt, je bila Italija, ki se naenkrat približuje Nemčiji. »Neodvisnost« Avstrije se ji zdi bolj zavarovana, če se sporazume z nemško vlado kakor pa z državami Male zveze in Balkanskega sporazuma. S to njeno najnovejšo politiko se ujema politika Nemčije, ki gre za tem, da zoperstavi Sovjetski Rusiji mogočen jez, obstoječ iz držav: Nemčije, Poljske, Avstrije, Madžarske, Italije in še nekaterih drugih malih držav na Balkanu.

Isto pogodbo kot sta jo podpisali s Sovjetsko Rusijo Francija in Českoslovaška, misli v najkrajšem času podpisati tudi Rumunija. Tako nastaja popoln preokret v srednjeevropski politiki.

»Za odstranitev edine ovire za prijateljske odnose med Italijo in Nemčijo«, kot se je izrazil sam Mussolini, ponuja Nemčiji Italiji štiriletno premirje glede »neodvisnosti« Avstrije, ki pa ga je pripravljena podaljšati tudi na 10 let. »Neodvisnost« Avstrije bi spoštovala tudi, če prevzamejo vlado narodni socialisti. Podonavska konferenca naj bi obravnavala samo pogodbo o nevmešavanju, ki bi bilo enako obvezno za vse države. Kot protiuslugo pa bi morala Italija podpirati Nemčijo na vseh drugih področjih evropske in svetovne politike.

Na vse te nemške predloge bo odgovoril Mussolini po seji Male zveze 20. t. m., ki se bo vršila na željo včlanjenih držav na Bledu in ne v Belgradu. V mednarodnih političnih krogih pričakujejo z veliko napetostjo poročilo češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša o obisku v Sovjetski Rusiji. Bajе Italija ne bo privolila v prodiranje Sovjetske Rusije v Podonavje in na Balkan. Češkoslovaško-sovjetski, še bolj pa morebiti rumunsko-sovjetski pakt smatra kot izzivanje, ki jo bo prisililo, da opusti misel na sodelovanje z državami Male zveze...

Nemčija se pripravlja

Slično kkaor tira fašizem Italijo neizogibno v vojno, tira hitlerizem Nemčijo. Nemčija je upostavila najprej milijonsko armado, zahtevala je močno povečanje svojega zračnega brodogoja, sedaj pa zahteva vsaj eno tretino angleškega pomorskega brodogoja.

Anglija, ki ji je v novejšem času mnogo do prijateljskih stikov z Nemčijo, je že osvojila nemške zahteve po priznanju vojne mornarice, močne 35% angleških pomorskih vojnih sil, toda le, če bo nameravano gradnjo ladij razdelila na več let — tako da bo medtem Anglija lahko izmenjala vojne ladje z novimi — in če bodo pristale na nemške zahteve tudi Amerika, Japonska, Francija in Italija, s katerimi je Anglija v pomorskem oboroževanju pogodbeno vezana. Ključ za velikost posameznih mornaric je sedaj 5 — 5 — 3 — 1.75 — 1.75. Številke po vrsti veljajo za države: Anglija — Amerika — Japonska — Francija — Italija.

Stanko Florjančič:

Da se reši. kar se še rešiti da

„Naj se gospodje zavedajo, da gospodarski krogi budno pazijo ...“

Še vedno smatrajo tistega, ki se drzne glasno povedati svoje mišljenje o neprilikah v našem gospodarstvu, za hujskača, dočim proglašajo za dobrega Jugoslavana samo tistega, ki pripoveduje, da so razmere pri nas izvrstne. Ako pa hočemo izboljšati današnje stanje v našem gospodarstvu, je vendar treba, da povemo resnico, da opozorimo naše vodilne kroge na napake, ki se še delajo, oz. da jim skušamo dati smernice, kako jih odpraviti.

Neštetokrat se je že pisalo o onih »patient-patrijotih«, ki imajo še danes po 20, 30, 50, 70 in še več tisoč dinarjev mesečnih prejemkov; neštetokrat se je opozarjalo na one z več službami. A kaj se je doseglo, za koliko se je to pereče vprašanje premaknilo z mesta? Ostali smo tam kot pred 15. leti. Ravno takim seveda najbolj ugaja bedastolojalni »durchhalten«, naših razmer.

Samo sovražniki našega naroda in narodni zajedalcı kažejo na bedo z izgovorom, da pri naših sosedih — ki nas prav nič ne brigajo, kako oni gospodarijo — ni nič boljše. — Če so naši sosedı res siromašni, ni treba, da smo tudi mi! Vsega imamo v izobilju, žita, živine, pa si vendar ne znamo napraviti niti toliko kruha in juhe, da bi bilo za vse dovolj!

Vse navedene podpisnice pomorskega oboroževanja so izvzemi Anglije odklonile nemške zahteve. Ni pa izključeno, da bo Nemčija šla zopet svoja pota.

Nemčija si krčevito prizadeva, da dobi v Evropi v roke vajeti, ki jih ima doslej še Francija. Sem spada gospodarsko prodiranje Nemčije v Podonavje in na Balkan. »Francija je zadosti dolgo igrala prvo violino v Evropi!« je pisal Göringov list »Esse-ner Nationalzeitung« po Göringovem prihodu s »poročnega potovanja« po Balkanu. »Francija v sedanji obliki ne more več imeti pravice do evropskega vodstva.«

Nemčija se rada predstavlja kot edini pravi pobornik proti Sovjetski Rusiji. Kar nas skrbi, je pa to, da ne zamudi nobene prilike, da prišteje k veliki Nemčiji Jel Slovenije — Štajersko. Tako je na kongresu »Društva Nemcev, živetičih v inozemstvu« v Königsbergu v Vzhodni Prusiji (da poudarijo nalogo, ki jo ima Nemčija vršiti na Baltiku) krožil zemljevid, na katerem je bila v črni barvi vsa Nemčija in Avstrija, priključena pa so bila še »nemška kulturna območja, kakor Južna Tirolska, Sudeti na Češkem, Šleska, Poznanjska in Pomorje (poljska last), Gdansk, Klajpeda (last Litve), vsa Štajerska in Kočevje, zavzemajoče vsa Dolenjsko in Notranjsko.

Kakor v Italiji dela tudi v Nemčiji vojna industrija noč in dan. Silna eksplozija v Reinsdorfu na Westfalskem in odkrila največje municijske tovarne na svetu, o katerih nam ni bilo prej nič znanega. Tovarne so zaposlovale po navedbah nemške vlade »samo« 13.000 delavcev, ki so delali v treh skupinah. Med eksplozijo je bilo v tovarnah okoli 4000 delavcev. Vsa tovarniška poslopja so zletela v zrak. Šipe na oknih so popokale 25 km naokrog. Nemška uradna poročila pa so priznala dosedaj le nekaj desetın mrtvih in okoli 300 ranjenih.

Kitajska razpada

Na Kitajskem se Japonci brčkone ne bodo zadovoljili z okupacijo Severne Kitajske, temveč bodo prodirali naprej. Videti je, kakor da delajo po načrtu umorjenega japonskega ministrskega predsednika Tanake: 1. Najprej se zasede Mandžurija, ruske čete pa, če bi se zoperstavile japonskim, naj se zapodijo čez Bajkal; 2. nato zasede Japonska severni Kitaj in razširi svoj gospodarski vpliv do Kantona; tukaj bi bilo treba zlomiti odpor Anglije, kateri se iztrga Hongkong in zaneti vstaja v Indiji; 3. končno fazo tvori vojna z USA, nakar se osvoji Avstralija na jugu ter Aljaska, Kanada in Kalifornija na severu ter napoči doba azijskega preporoda sveta, katero nastavlja Tanaka na leto 2100.

Prvi del tega fantastičnega načrta je Japonska že uresničila. Ali bo tudi ostala dva?

Konec klanja v Južni Ameriki

V Južni Ameriki so se že tri leta klali med seboj Bolivijci in Paragvajci — zaradi petrolejskih vrelcev. Zdaj so sklenili mir. Obe državi sta se obvezali, da se podvržeta razsodbi mednarodnega sodišča v Haagu. V obeh državah je zavladalo nepopisno veselje.

In doma ...

V Belgradu zaseda narodna skupščina, ki se je udeležujejo poslanci Jevtičeve liste in 2 poslanca z Mačkove.

niso krivi naše današnje krize, so pa odgovorni za brezkončno nadaljevanje naše gospodarske stiske! **Zato politične in gospodarske vodilne službe ne smejo biti v današnjem času le za reprezentanco, čast in časih tudi za kaj drugega, temveč so to službe odgovornosti in dolžnosti, ki jih je treba najvestneje vršiti!**

Politični in gospodarski voditelji se morajo zavedati, da so stvari odvisne od ljudi in ne narobe. Da se ne bo zgodil noben čudež sam od sebe, ampak da bo ali zmaga po zaslugi voditeljev ali pa pogin po njihovi nesposobnosti!

Imamo gospodarsko institucijo TOI. Od te se je vsaj zadnja leta, ko smo imeli gen. tajnika za poslanca, veliko pričakovalo. Ali bo sedaj kaj bolje, ko imamo kar dva poslanca iz te institucije? Same resolucije še ne zadostujejo, treba je odločne besede v našem parlamentu in poleg podrobnega dela tudi dejanj! Naj se gospodje zavedajo, da gospodarski krogi budno pazijo na vse, kar se godi naokoli in da bodo ob svojem času zahtevali točne račune!

Do danes še nismo čuli iz te institucije odločne besede po »ustavi« določenem gospodarskem svetu, ki bi se moral že zdavnaj sestati. Vse je nekako tajinstveno tiho. Kdo naj daje smernice našemu gospodarstvu, če ne naše gospodarske organizacije? Ali naj misli na vse samo državno oblastvo? Zakaj pa so potem naše gospodarske organizacije? Mogoče samo za parado? Mor-da za intervencije samo gotovih velepodjetij?

Če samo površno pogledamo naše dose-danje splošno gospodarstvo, bomo takoj odkrili nešteto napak. Ako pa te spoznamo, smo večinoma tudi že našli pot, kako jih popraviti.

Vsakemu je znano, da je naša država 80% agrarna. Vsakemu je pa tudi znano, da je ravno po vojni postala naša država pravi eldorado za vse falirane inozemske industrijske čifute, Kar je drugod propadlo, smo prevzeli mi! S pomočjo »slamnatih mož« so si zgradili v naši državi industrije, za-gotovili visoke zaščitne carine in vse mogoče ugodnosti. Pogledjmo samo toliko hvaljeno našo, v resnici pa internacinalno čifutsko tekstilno industrijo! Če bi ne bilo pomanjkanja denarja, če bi ne padla kupna moč, bi se še danes ne pocenilo te vrste blago niti za paro! Saj inozemci konkurirajo tej privandrani industriji, kakor da bi je pri nas sploh ne bilo! Vprašamo le, kam so šli in kam še gredo ogromni milijoni, ki jih je ta industrija zaslužila pri carinskih razlikah in pa na mezdnih razlikah med našim sramotno nizko plačanim delavstvom in med onim v ostali Evropi?! Ti ogromni milijoni so izgubljeni tako za državno upra-vo, kakor za delavstvo, posebno pa je udarjen naš agrarni izvoz in po niem vse ostalo gospodarstvo. Ali ne bi kazalo, da poišče-mo nove izvozne trge za naše kmetijske proizvode na račun »privandranih čifutov«, in okrnjenja bakšiša njihovih jugoslovanskih figurantov, da se pomaga kmetu, trgovini in državni carini? Če to ni mogoče, naj se pa ta industrija v svojem finančnem efektu resnično nacionalizira tako, da se

Martin Munda, Ormož:

Skrbi. ki tarejo štajerske vinogradnike

K vinarskemu kongresu v Ormožu

Izmed vseh, tako raznolikih panog našega kmetijstva je vinogradništvo v Slove-niji po krizi morda najbolj prizadeto. To velja posebno za štajerske vinogradnike, ki pridelajo kvantitativno malo, pa to fina kvalitetna vina. Štajersko vinogradništvo je bilo že od nekdaj usmerjeno predvsem na izvoz svojih kvalitetnih vin in odkar je ta radi omejitve svobodne trgovine in carin-skih zidov postal nemogoč, stiska kriza našega vinogradnika neusmiljeno. Domači trg radi svoje obubožanosti ne prenese primer-nih cen za kvalitetna domača vina in tako se tudi pri nas v Sloveniji čedalje bolj uveljavljajo sicer manj vredna, zato pa mnogo cenejša vina iz vzhodnih in južnih predelov države. Ni nobenega upanja, da bi se te razmere v doglednem času v prid naših vinogradnikov popravile in ker se na naših izrazilo vinogradniških tleh ne da z uspehom pridelovati nobena druga kmet. kultura, je in ostane osobito štajerskim vi-nogradnikom edina možna rešitev v izvozu naših vin posebno v Avstrijo.

Za znižanje carine za uvoz vina v Avstrijo

Na kongresu se je ravno o možnostih in nemožnostih tega izvoza mnogo razpravljalo in debatiralo. Vendar je objektivne opazo-va-lec moral dobiti vtis, da se debata ni mogla prav spustiti nekih ozirov, kar je bilo pravilnemu razjašnjenju stvari le v škodo. Tipiziranje in velike razpoložljive količine enotnega blaga sta res važna po-goja za uspešni izvoz povprečnih namiznih vin, nikakor pa ne v taki meri za izvoz naših kvalitetnih vin, kjer se raznolikost obi-čajno celo išče. Za izvoz le-teh pride v po-štev predvsem Avstrija in edina ovira je v visoki uvozni carini (okoli 9 Din na liter). Naša država je z Avstrijo v živahnih trgov-

ves doseženi dobiček investira pod strogo državno kontrolo izključno v korist države! Če uživajo inozemci jugoslovansko protek-cij, naj jo uživajo vsaj v Jugoslaviji in naj pri nas zraslih sadov ne izvažajo iz države za lasten dobiček! Sramotno nizke plače, po večini k nam priseljene tuje industrije, še dolgo ne odtehtajo škode, ki jo ima naš narod! Ne glede na to, da je odtrgala indu-strija nešteto kmetov od zdrave rodne gru-de, da nam zapušča samo jetiko in revščino, je za nas take vrste industrija mnogokrat še prav sramotno poniževalna! Videti je že povsem, da nam je čedalje bolj tujec gospodar na naši zemlji!

Prav žalostno poglavje za naše gospo-darstvo so naši karteli, najsi so železni, sladkorni, pivovarski itd. Posebno slednji je »vzgleden« za naše razmere, ker pomeni ogromno škodo za naših 300 tisoč vinograd-nikov, ki jim je, bogatim pivovarnarjem na ljubo zaprt izvoz naših vin! Kako se godi našim južnim kmetom pri tobaku, je tudi zelo žalostno.

Podobnih primerov brezvestnega zaprav-ljanja našega narodnega premoženja bi se dalo naštetı še celo vrsto!

Casih se je reklo, da je dežela vseh re-kordov Amerika in vendar smo jo Jugo-slovani enkrat posekali, in sicer na najbolj imenitnem poprišču. Privatne banke in hra-nilnce so pri nas zaprte že kar štiri leta, česar svet še ni videl in ne slišal, pa ven-dar naš mili jugoslovanski narod ne reče ne bev ne mev in tudi gospodarstvo še ni popolnoma propadlo! Res, trdega življenja smo in trenirani stradači, ker stradalnih kur te vrste še nihče ni napravil. Ni ver-jetno, da bi nas kdo v tem oziru kdaj po-sekal. Ta rekord bomo najbrž večno držali in se bomo lahko prav do konca veselili naših velikih finančnih lavorik.

Splošno je znano, da se dobe knjižice naših denarnih zavodov precej pod nomi-nalno ceno. Nekateri jih iz strahu ali pa iz resnične potrebe prodajajo s prav občutni-mi izgubami, drugi jih pa kupujejo in to so spekulanti z denarjem. Denarja ni za soliden in pošten posel. Za spekulacijo in oderuške dobičke, ki naj jih plača zopet naš

malı človek, je pa denarja dovolj! Tako propadajo vse gospodarske panoge. Pravijo, da bo še huje z denarjem, da bodo hiše, posestva in druge potrebstčine še cenejše! Goyore, da se bo za polovico ali tretino se-danje vrednosti vse dobilo, kar se bo le hotelo! Tedaj bo menda denarja zopet do-sti, vendar bodo to Judeževi groši, realno vrednost pa bo spravila debela gospa za-plotna spekulacija.

Res, ne-paj čudovitega je, kako se re-šuje naša denarna kriza!

Naš narod in vse naše narodno gospo-darstvo je v krempljih cnih spekulantov, ki jim je tudi najhujša nesreča največja konjunktura! Ki iz krvi drugih kujejo sebi kapital! Da narod še bolj ne obuboža, da gospodarstvo še bolj ne propade, je treba odločnih ukrepov! To naj imajo sedaj naši gospodje poslanci v prvi vrsti pred očmi! Naše gospodarske organizacije in njih vodi-telji morajo na plan, da rešijo, kar se re-šiti da v interesu naroda in države!

ter bomo v tem pogledu tudi v bodoče le počasi napredovali. Nikakor pa ne služijo napredku v tem pogledu ter koristim vinogradnikov v naših razmerah poskusi osnovati velike zadruge, ki bi prevzemale od vinogradnikov grozdje ter ga same stiskale. Ustanovitev takih zadrug bi bila zvezana z velikimi investicijami iz javnih sredstev, a njih uspehi v korist vinogradnikov ničevi, investirani denar pa tako rekoč vstran vržen, kar bi bila v današnji krizi tem večja in neopustljiva napaka. V ljutomersko-ormoških goricah n. pr. ima vsak večji vinogradnik svojo stiskalnico, od manjših pa jih ima po več skupaj eno in te stiskalnice predstavljajo milijonske vrednosti. Kakor ugotavljajo v najnovejšem času priznani vin. strokovnjaki, je tudi način stiskanja na te stare stiskalnice glede na kvaliteto vin. mošta mnogo boljši, kot pa stiskanje z modernimi hidravličnimi stiskalnicami, pod pogojem seveda, da se vzdržuje popolna čistoča vsega, kar pride z grozdem in moštom v dotiko. Dalje je tradicija samostojnega stiskanja lastnega pridelka v vinogradnikih tako ukoreninjena, da bi tudi v tem pogledu vsak poskus s tako zadrugo zadel na nepremagljive zapreke. Kot je pravilno poudarjal na kongresu naš priznan vin. strokovnjak, so se take zadruge dale z uspehom uvesti le v krajih, kjer vinogradniki svojih stiskalnic nikdar imeli niso, so radi tega bili primorani grozdje prodajati ter so jih razni prekupci in židje pri tej priliki neusmiljeno izkoriščali. V takih razmerah so seveda take zadruge nastopile kot rešiteljice vinogradnikov iz krempljev oderuhov, dočim bi v naših razmerah pomenile le lahkomišno zapravljjanje narodnega premoženja. Če pa ima kak posameznik te ambicije, naj dela take poskuse s svojim denarjem, ne pa na račun davkoplačevalcev. V ta namen že določen denar pa naj se razdeli med že obstoječe, dobro delujoče vin. zadruge. takšne, ki bodo lahko dale sigurna jamstva, da bo uporabljen v resnično korist naših vinogradnikov.

Kako zaščititi vinogradnike pred spekulanti

Če hoče naše, samemu sebi prepuščeno vin. združništvo obstati, mora nujno poslo-

vati po trgovskih načelih. Zadruge, ki tega ne upoštevajo, propadejo, ali pa so povsem nedelavne. Mnogi pa poslovanje po trgovskih načelih delavnim zadrugam zamerjajo in pravijo, da so zgrešile svoj namen, ker so na ta način postale navedne vinske trgovine. Tako mnenje izvira iz popolnega nepoznavanja stvari ali pa iz hudobije. Namen vinarских zadrug v sedanjih razmerah je predvsem preprečiti prevelik pritisk na vinske cene po raznih spekulatih. Naši vinogradniki, ki so v izredno težkih gospodarskih razmerah, so prisiljeni največkrat svoj pridelek takoj prodati in to le proti takojšnjemu plačilu, četudi za vsako ceno, da se rešijo eksekutorja ter oskrbe vsaj z najnujnejšim. Žal, pa imamo poleg realnih vinskih trgovcev tudi take, ki to vinogradnikovo stisko izrabljajo ter hočejo bogateti na tuj račun tudi v teh težkih časih. Pred takim izrabljanjem zaščititi vinogradnika, je zaenkrat glavni namen naših vin. zadrug. V to svrho pa potrebujejo vin. zadruge 1. kleti in posodo za vketenje velikih količin vin. mošta in vina, 2. zadosten obratni kapital, da lahko od vinogradnika prevzeto blago takoj plačajo in 3. stalno in dobro urejene poslovne zveze, ki omogočajo redno in stalno prodajo od članov prevzetega in kupljenega vina. Podpore iz javnih sredstev naj se dajejo za ureditev potrebnih kleti in nabavo posode. dalje kot brezobrestna ali nizka obrestna posojila za obratni kapital, to pa predvsem tistim zadrugam, ki imajo pogoje pod 3., to je sposobno vodstvo, urejeno poslovanje in ki uspešno delujejo; vsekakor pa le takim, ki nudijo dovoljna jamstva, da bodo te podpore prišle v polni meri v prid našim stiskanim vinogradnikom.

Zakaj hira vinarско društvo

Dolžnost Vinarskega društva za Dravsko banovino bi bila, da to pravilno stališče glede podpiranja vinogradništva in vin. zadrug zastopa in skuša uveljaviti. Žal, pa temu ni tako in to je tudi eden izmed vzrokov, da ima Vinarско društvo tako malo članov, saj je organiziranih v njem komaj 2% slovenskih vinogradnikov.

Akademijo znanosti in umetnosti dobimo!

Velik dar Slov. Matice vzbuja največje spoštovanje pred to institucijo

Pretekli ponedeljek je sklicala Slovenska Matica izredni občni zber z ednim dnevnim redom: daritvena pogodba v obliki notarskega pisma s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti. Kakor je bilo že vnaprej pričakovati, se je izredni občni zber soglasno izrekel za pogodbo, katere najvažnejše določilo je: Matica se zaveže, da poklanja Akademiji letno po možnosti do 70 odstotkov čistega donosa hiše, a najmanj 50 odstotkov. Pogodba ugasne, ko bodo Akademiji zagotovljena sredstva iz drugih virov.

S soglasnim sklepom izrednega občnega zbora SM se uresničuje naš davni sen, da dobimo svojo najvišjo kulturno

Zakon je treba spoštovati!

Celjsko upravno sodišče je razsodilo, da je enoodstotni davek na delavske mezde protizakonit. Državni svet kot najvišja instanca je potrdil razsodbo celjskega upravnega sodišča, toda davek se še vedno na prejšnjem pobira. Baje zato, ker je glavna direkcija za državne davke mnenja, da velja razsodba celjskega upravnega sodišča le za one, ki tožijo.

Mi smo mnenja, da je treba takoj ne le odpraviti enoodstotni davek na mezde, temveč tudi takoj vse ukreniti, da se delavstvu izplačajo odtegnjeni davčni odstotki!

Kongres delavstva v Kranju

Pretekli teden se je vršil v Kranju kongres Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije, ki šteje v Sloveniji 25 podružnic z okoli 2000 člani, izven Slovenije pa 6 podružnic. Kongresu je prisostvovalo 31. delegatov, tajnik Mednarodne strokovne organizacije tovarniških delavcev De Jonge iz Amsterdama, tajnik Zveze kemičnih delavcev Češkoslovaške Nadvornik iz Prage in posebej se delegati iz Ljubljane, Zagreba in Beograda.

Imenovana Zveza je članica Strokovne komisije za Slovenijo. Lani je bila zelo zaposlena. Sklenila je kolektivne pogodbe v 18 podjetjih. V 6 podjetjih se ji je posrežilo uveljaviti celo plačane dopuste. V dveh letih svojega obstoja je Zveza izplačala

ustanovo; Slovensko akademijo znanosti in umetnosti. Sedaj, ko ima snujoča se Akademija okoli pol milijona Din premoženja iz sredstev slovenskega naroda samega, ko ji je SM zagotovila tudi vsakoletne stalne in znatne dohodke, ni nobene ovire več, da imenuje rektor ljubljanske univerze prvih 7 članov Akademije, ki imajo prikljicati Akademijo v življenje. Pričakujemo, da bodo sedaj tudi banovina, naša mesta in večje občine storile svojo dolžnost. To bodo tem rajši storile, ker gre vendar za bitne koristi vsega slovenskega naroda.

Možem, ki uresničujejo naš davni sen, vsa čast!

85.000 Din brezposelnih podpor okrog 500 upravičencem. Obratnih izvoljenih zaupnikov je bilo lani še 186, letos pa jih je že 240. Zveza je imela lani dohodkov 287.994 Din, izdatkov pa 205.162 Din.

Na predvečer kongresa je priredila »Svoboda« v Kranju delavski prosvetni večer, drugega dne, ko je kongres nadaljeval svoje delo, pa je med odmorom kongresa koncertirala delavska godba »Zarja« iz Ljubljane na glavnem trgu v Kranju. Kongres se je zaključil z manifestacijskim zborovanjem, na katerem so govorili De Jonge, Nadvornik, predsednik Delavske zbornice v Ljubljani Sedej in Jakomin.

Nov rudnik zlata

V Fojnici pri Sarajevu so odkrili nov rudnik zlata. Za njegovo izkoriščanje se je ustanovila delniška družba z — angleškim kapitalom. Sedež te družbe je v Londonu. Kot nam poročajo, bo rudnik zaposloval spočetka le 150 rudarjev. Radovedni smo, kako jih bodo plačevali. Fojnica je prvi rudnik zlata v Bosni.

Naj ne bo nikogar med Vami, ki ne bi bil naročnik „BOJEVNIKA“!

Organizacijski vestnik

Bojevniki na Brezjah

Spominska svečanost vseh skupin radovljiškega sreza za † tov. Bonačem

Sreski odbor v Radovljici je priredil preteklo nedeljo ob obilni udeležbi vseh skupin radovljiškega sreza na Brezjah spominsko svečanost za † Francem Bonačem. OIO so zastopali tov. Ratej, dr. Hacin in Wagner, od drugih skupin so bili navzoči: za Ljubljano—Sv. Peter tov. Kubelka, za Ljubljano—Bežigrad tov. Lukež in Rifelj, za Kranj tov. dr. Megušar in Česenj, ki je tudi zastopal odbor za postavitvev spomenika † Fr. Bonaču. Ob 9. je opravil tov. Ratej péto sv. mašo za umrlega, po maši je pa v izbranih besedah poveljeval delo † Bonača za ideale bojevniskega gibanja, to je za splošno pravičnost, za medsebojno pomoč, za pravo svobodo in za resnično pomirjenje med narodi. Po govoru je odmolil molitve za umrlega. Pri maši je lepo prepeval radovljiški bojevniški moški zbor, ki je ob zaključku cerkvene svečanosti zapel žalostinko »Usliši nas«.

Nato so se bojevniki zbrali v samostanski dvorani, da se pogovore o spomeniku za † tovariša in o organizacijskih zadevah. Zborovanje je otvoril in vodil tov. Resman iz Radovljice, ki se je v uvodnih besedah spomnil Frana Bonača kot organizatorja in voditelja bojevniskega gibanja. Po njegovih besedah je razložil tov. Wagner dosedanje delo odbora za postavitvev spomenika in poročal o načrtih za spomenik, ki jih izdelujejo. Posebno je omenjal, da letos zaradi kratkega časa še ne bomo mogli uresničiti naše namere, treba pa je, da zberemo denar, kakor je bilo določeno na zadnjem delegatskem zboru »Boja«. Za njim je pozdravil v imenu odbora za postavitvev spomenika tov. Česenj, ki je poročal o dosedaj nabranih prispevkih. Prispevki so dosedaj še malenkostni, ker skupin še niso poslane svojih prispevkov od vsakega člana po Din 2.—. Tudi tov. Ratej je v izbranih besedah bodril na delo, da čim prej uresničimo zamisel postavitve spomenika zglednemu tovarišu, da bo spomenik res v čast nam bojevnikom, v

Tudi v Strugah smo zborovali

Pripravljamo se za veliki tabor v Kočevju

Minulo nedeljo smo, imeli izredno dobro obiskan članski sestanek v Strugah na Dolenjskem. Poročala sta tovariša Onič in Drobnič, člana OIO in tovariš Ile, član SO.

Tovariš Onič je obrazložil splošni položaj pri celotni organizaciji. Ker ni bil znan nekaterim članom potek ustanovitve in razvoj »Boja«, je podrobno poročal. Dotaknil se je političnega in gospodarskega položaja za časa Avstrije do danes, pojasnil začetni razvoj našega pokreta, delovanje in zaključni del prejšnjega odbora, in izjavil, da naj se tako zgodi vsakemu, ki ne bo deloval po želji članstva.

Da bodo vsi člani vsaj glavne smernice našega pokreta, je pozval vse navzoče, naj pazljivo prečitajo uvodni članek »Bojevnika« dne 6. junija in uvodni članek dne 13. junija.

Poročal je tudi, kako si zamišlja prireditvev velikega tabora v Kočevju 14. avgusta t. l. Pozval je vse navzoče, naj se ga udeleže v čim večjem številu. Na tem taboru bomo poudarjali zlasti pomen naše narodnosti, ker je že skrajni čas, da pokažemo gotovim elementom, da živijo v jugoslovanski državi! Ker je po volitvah med gotovimi delavci in vodstvom pri javnih delih v Struški dolini nastal nesporazum, je tovariš Onič tudi o tem poročal in poudaril, da je informiran, da bodo prišli v kratkem najbolj potrebni do dela, in se bo na ta način odpravila splošna nezadovoljnost, ki je vladala radi tega.

Tovariš Drobnič je pozival v svojem govoru, naj goje člani napram sočlanom pravo tovarištvo, ki se ne kaže le v lepih besedah, ampak v najhujših trenutkih tudi v dejanjih.

Nadalje je poročal o svojih potnih vtisih iz Srbije, kjer se je mudil delj časa in je prišel v stik s širšimi plastmi naroda. Zvedel je zanimive stvari

zgled in spodbudo vsemu slovenskemu narodu ter v okras brezijanske okolice, ki jo je ravno tov. Bonač tako iskreno ljubil in spoštoval.

Nato je pozdravil zborovalce v imenu OIO tov. dr. Hacin, ki je poročal o izključitvi nekaterih članov bivšega OIO, o novih pravilih in o glasilu. Posebno je poudarjal potrebo našega glasila, ki izhaja sedaj tedensko, ter je pozival zborovalce, naj delajo z vsemi silami, da bo naročnik na »Bojevnika« vsak naš bojevnik! Po njegovem govoru se je razvila živahna debata, v katero so posegli tov. Kubelka, ki je opozarjal tovariše na medsebojno pomoč in na zgradbo bojevniskih domov, dalje tov. Lukež, ki je prav posebno naglašal potrebo nošenja znakov, tov. Rifelj, ki je osvetlil težkoče pri nabiranju članarine, in tov. Gospodarič, ki je pobijal malodušje, ki se hoče prikrasti v našo organizacijo. Tov. Wagner je poročal o gospodarskem stanju naše organizacije, o žrtvah, ki jih doprinašajo predvsem člani Osrednjega izvršnega odbora, o »Bojevniku«, ki naj bo verno zrcalo našega gibanja, zato naj sodelujejo pri njem vsi bojevniki z nasveti, s kritiko, z dopisi in z nabiranjem naročnikov! Dalje je poudarjal praktično stran nošenja znakov ter pozval skupine in posamezne člane, naj store svoje dolžnosti napram OIO tudi v gmotnem oziru, ker le tako bo mogoče, da bo tudi OIO mogel nuditi skupinam in posameznim članom pomoč in zaščito ter izvesti vse ono, kar mu je naloženo po pravilih in sklepih delegatskega zbora. Predsednik tov. Resman se je vsem govornikom in zborovalcem prav iskreno zahvalil, bodril vse navzoče na delo za ideale bojevnikov in bojevniskega gibanja ter zaključil zborovanje. Zborovanje je pokazalo veliko voljo tovarišev radovljiškega sreza za skupno delo v zmislu bojevniskih načel in po smernicah, ki nam jih je pokazal pokojni tov. Francé Bonač.

in uvidel, da se našim bratom Srbom enako godi kakor nam Slovencem.

Tovariš Ile je poročal in obrazložil začetek in potek svetovne krize z njenimi posledicami pri nas. Poudaril je nezmožnost bivših vlad za reševanje teh problemov in spregovoril tudi o kmetski zaščiti in o njenih posledicah. Ključ rešitve je v rokah sedanje vlade, ki se naj zaveda, da bi je celotnemu slovenskemu gospodarstvu dvanajsta ura.

Tov. Ile je načel tudi pereče vprašanje Kmetijske zbornice, katere ustanovitev je enodušna zahteva slovenskega kmeta, ki vidi v tej ustanovi vsaj delno pomoč iz težav v katerih živi.

Poslušalci so vsa poročila sprejeli z velikim odobravanjem. Članski sestanek je ponovno utrdil in povezal člane med seboj, enako napram organizaciji sami, ter jih navdušil za nadaljno delo. Splošna želja je bila, naj se priredi še več podobnih sestankov.

Odgovorite na okrožnico št. 1!

Nekatere skupine še niso poslale odgovorov na našo okrožnico št. 1. Da olajšajo delo osrednji pisarni, naj nam jih pošljejo čimpreje. Ako nimate časa napraviti popolnega seznama članov, sporočite nam samo njih število! Prosimo čimpreje!

Kaj je sedaj najvažnejše?

Nekatere skupine so nam pred izidom lista odgovarjale, da ne morejo nabrati naročnikov, ker hočejo ljudje list prej videti. Sedaj je list izšel in povsod so ga z zadovoljstvom sprejeli. Na delo torej za nove naročnike! Brezplačne izvode, ki smo Vam jih poslali, razdelite med svoje člane in tistim, ki nabirajo naročnike. Na razpolago imamo posebne bloke za nabiranje naročnikov. Nekaterim skupinam smo jih že

poslali. Kdor jih še želi, naj nam po dopisnici sporoči. Vsi in vsak na delo! Čez nekaj tednov bomo skupine, ki so se v nabiranju naročnikov posebno izkazale, na tem mestu javno pohvalili.

Dopisniki na plan!

Mnogo je naših skupin, ki imajo po več odsekov in vsi živahno delujejo, vendar dobimo o delu teh skupin, ozir. odsekov bore malo poročil. Poročajte nam o svojih gledaliških igrah, sestankih, predavanjih, veselicah, sploh o vsem! Poročajte kratko in jedrnat! Prav tako nam poročajte vse druge zanimivosti iz Vašega kraja, da bo naš list veren izraz dela in življenja, ki polje širom naše domovine.

Tabor na Tišini v Prekmurju

Spominska svečanost za v svetovni vojni padle vojake, ki bi se morala vršiti preteklo nedeljo, je bila preložena na poznejši čas. Oblast je namreč dovolila cerkveno svečanost, ne pa zborovanja, ki je bilo napovedano po svečanosti.

Iz uprave

Vse cenjene naročnike vljudno obveščamo, da nam je peta številka »Bojevnika« skoraj popolnoma pošla. Na razpolago je le še nekaj izvodov.

Delavski vestnik

Stavka v Lescah končana

Stavka kovinarjev v tovarni verig v Lescah je končala z delnim uspehom. Podpisala se je stara kolektivna pogodba, radi stavke se ne sme nikogar preganjati, vsi delavci se sprejmejo nazaj v delo, med njimi tudi šest odpuščenih delavcev, ki ostanejo sedaj samo na brezplačnem dopustu. Zopet se je pokazalo, da je le v tovarištvu moč!

Stavka v celjski opekarni

Delavstvo v celjski opekarni Unger in Ulman je bilo radi neznosnih delovnih razmer prisiljeno, da stopi v stavko. Naravnost neverjetno je, kakšne metode je uvedlo to podjetje napram delavstvu. Plače je izplačevalo na ta način, da jim je izplačevalo pol zaslужka v gotovini, pol pa v bonih, torej nekakšnem denarju podjetja, ker so te bone lahko vnovčili le v tistih trgovinah, ki jih je določilo podjetje. Blago, ki so ga prejeli za bone, pa ni bilo ravno najboljše. Delavstvu je bilo končno dovolj tega postopanja. Zahtevali so povišane meзде in izplačevanje v gotovini. Ker se podjetje brani ustreči upravičenim zahtevam delavstva (okrog 100 jih je!) in je pristalo le na 10% povišanje mezd, od teh pa še vedno eno tretjino v bonih, ni delavstvu preostajalo drugega, kot da stopi v stavko. Mezde so namreč sramotno nizke: moški zaslužijo povprečno po 2 Din na uro, ženske pa še manj. Delavstvu želimo, da doseže svoje pravice!

Tudi v opekarni Sodin stavkajo

V opekarni Sodin v Ljubčini pri Celju je vseh 80 delavcev zastavkalo. Vzrok prenizke meзде. Moški so prejeli po 2 Din od ure, ženske pa še manj!

In v Žalcu

Stavkujočemu delavstvu v opekarni Unger in Ulman v Celju se je pridružilo še delavstvo v opekarni istega podjetja v Žalcu. Tudi tukaj vladajo neznosne delovne razmere in je delavstvo beraško plačano.

Stavka tekstilnih delavcev v Mariboru

Poročali smo že o stavki tekstilnih delavcev v Mariboru. Lastnik tovarne je češki Nemec Schonsy, ki je plačeval delavstvu najnižje meзде v Sloveniji. Pretekli teden je vseh 500 delavcev in delavk zastavkalo. Stavka je trajala le 24 ur, ker je Schonsy pristal na pogajanja in je zvišal plače za 8%. Sprejel je tudi vse odpuščeno delavstvo nazaj v delo in obljubil, da sklene kolektivno pogodbo.

Burno zborovanje Kmetijske družbe

Občnega zbora Kmetijske družbe se je udeležilo kaj pičlo število članov. Vzrokov za to nenavadno slabo udeležbo je več: občni zbor je bil sklican v zelo neprilicnem času, kar se je močno kritiziralo. Da bi imeli deležati vsaj polovično vozmino, ki jo dobe celo sportniki, pa niso »steber države« ! Če skličejo v Ljubljani politični

shod, se dobi celo tretjinska vozmina! Velik delež za slabo udeležbo je nedvomno iskati v znanih burnih dogodkih pred leti, ki so povzročili, da se je Kmetijska družba preosnovala v zadrugo z omejeno zavezo.

Zelo so delegati grajali postopanje banovinskih svetnikov, ki so glasovali za znano banovinsko uredbo k lovskemu zakonu. Zanje je glasoval tudi predsednik Kmetijske družbe. Zborovalci so pričeli vzklikati: Žalostno! Banovinski svet ne bi smel sklepati o uredbi, ker svetniki niso bili izvoljeni, kakor določa lovski zakon, temveč imenovani. Kmetje so danes brez moči napram zajcu. Kmetu ne preostane drugega, kakor da ogovori zajca na njivi: »Gospod zajec, ali boste še dolgo obirali moje pridelke?« Banovinski svetniki, ki so glasovali za zajce, zaslužijo nezaupnico.

Delegati so se tudi zelo razburjali zaradi galice, ki se je lani podražila. Do lanskega leta je imela izključno zastopstvo za galico Kmetijska družba. Lani pa je dobila to zastopstvo tvrdka »Zorko« v Subotici, ki je oddala galico Kmetijski družbi za isto ceno kakor trgovcem, čeprav jo je oddala družbi 50 vagonov. Senator Rajer se je potrudil, da bi se odpravile carine na uvoz galice, da bi galica postala cenejša, a senator Hribar, predsednik upravnega sveta »Zorke«, je po trditvah delegata Majena iz Št. Janžja odgovoril, da bi bila to veleizdaja!

Nerazumljivo je bilo delegatom tudi, da ima »Kmetovalec« z nad 5000 naročniki nad 150.000 Din letne izgube. Razni govorniki so razpravljali o izgubah pri fižolu, živini in sadju ter o »konjski aferi«. Ravnatelj inž. Ferlinec je poudarjal, da je imel blagovni oddelek kljub vsemu vendarle 12.000 Din dobička. Grajalo se je tudi postopanje Kmetijske družbe s podružnico v Puconcih. Končno, zakaj ni odbor Kmetijske družbe izdelal že prej predlagane resolucije in jo poslal podružnicam, da bi se izjavile o njej.

Zanimivo je, da je bila obenem z resolucijo odbora Kmetijske družbe sprejeta tudi resolucija mariborske podružnice, ki se zavzema za banovinski svet, ki naj bo gospodarska in ne politična institucija in naj se ustanovi na stanovski podlagi. Dokler se ne ustanovi kmetijska zbornica, se mora dati Kmetijski družbi primerno zastopstvo v banovinskem svetu.

Dr. Davorin Gros:

Kaj zahtevamo Dolenjci

Zapostavljenost Dolenjske

Vprašanje elektrifikacije

Seveda bi tudi industrijo v skromnih mejah lahko že imeli, če bi bilo rešeno vprašanje elektrifikacije. Toda to vprašanje hodi pri nas po čudnih potih in ta pot je do Novega mesta in Bele Krajine silno dolga. Drugod kopičijo industrijo, pri nas seveda to ni mogoče, ker se vsak podjetnik ustraši, ko se prepriča, kako daleč smo še z elektrifikacijo. Da bi z elektrifikacijo prišlo precejšnje zboljšanje za naše kraje, je brez dvoma, kajti blagodati elektrifikacije so pač take, da se ne dajo utajiti. Posebno pa še pri nas, ko je delavske moči dovolj na razpolago, še veliko preveč, pa zaradi borbe za kruh podjetnik lahko dobi delavstvo po izredno nizkih cenah. Boljše nekaj, kakor pa nič!

Vprašanje zaposlitve našega delavstva in s tem tudi obrtništva in ostalih poklicev pa bi bilo s tem že v precejšnji meri za dogleden čas rešeno. S tem pa seveda v nemali meri tudi kmečko vprašanje, kajti danes mora kmet brez postranskega zaslужka preživljati iz majhnega posestva célo, po navadi zelo mnogobrojno družino. Pridelkov za primerne cene ne more prodati, ker ni povpraševanja v taki meri, da bi bilo mogoče doseči primerno ceno. Kakor hitro pa bi del družine lahko zaposlil za primeren zaslужek drugod, izven kmetije, bi se kaj hitro lahko opomogel vsaj za silo, saj imamo dovolj dokazov drugod. Niti nam ni treba hoditi daleč. In v tem primeru bi tudi kmečki pridelki kaj hitro imeli vsaj nekoliko višje cene.

Higijenske razmere dolenjske vasi

Če primerjamo našo dolenjsko vas n. pr. z gorenjsko vasjo, vidimo prav veliko razliko, ki izkazuje za našo dolenjsko vas izdaten minus v večini pogledov. Higijenske razmere v naših vaseh še zdaleka niso na tisti višini, kakor bi morale biti. Vprašanje preskrbe z dobro, zdravo pitno vodo in preskrba z vodo za ostale potrebe gospodarstva

je še vedno nerešeno. Vasi oz. kraje z vodovodi skoraj lahko vsak na prste sešteje. In nič boljše ni v ostalih pogledih, ki bi jih bilo skoraj odveč navajati.

Obljuba smo se naveličali

Čudno je naravnost, da odločilni krogi vse do danes niso uvideli potrebe, da je predvsem treba dati delavcu in kmetu kruha. Delavcu dela, kmetu pa možnost, da za pridelke, ki jih je s težko muko in trudom pridelal, dobi primerno ceno. Gotovo je možnost za to v zadnjih letih zmanjšana, toda pri resnem delu bi bilo vsekakor mogoče marsikaj v tem pogledu storiti. Krivdo vali eden na drugega, toda večnih obljub sta tako kmet kakor delavec sita, pa tudi obrtniki in ostali pridobitni sloji so se že naveličali obljub, ki so še vedno prav izdatne, zlasti v zadnjem času pred 5. majem in po 5. maju še prav posebno.

Delitev v dva razreda mora prenehati

Pri tem ni in ne more biti čudno, ako zlasti tudi naši ljudje povečini z nezaupanjem sprejemajo različne obljube krajevnih političnih činiteljev, do katerih ne morejo imeti prav nobenega zaupanja, da bodo dane obljube res izpolnili. Preslabe izkušnje imajo v tem oziru iz zadnjih let in to ni čudno. Kajti dokler bodo ti ljudje preprosti in pošteni dolenjski narod še vedno delili v znana dva razreda, pač ne smejo pričakovati, da bo narod z njimi in za njimi. Predvsem je torej treba, da to preneha, zlasti da prenehajo vse tiste krivice in trpkosti, ki so jih pošteni dolenjski kmet, delavec in obrtnik morali v zadnjem času pretrpeti in jih še trpe, ker so imeli pogum, da so dvignili glavo pokonci in so povedali, da še znajo misliti s svojo lastno, čeprav neučeno glavo.

Potrebni nesebičnost in požrtvovalnost

Skrajni čas je zaradi tega, da se preneha z različnimi šikanami in omalovaževanjem naših ljudi! Naj se odločilni činitelji, ki imajo vso moč v rokah, že vendar spametujejo, da je le s pozitivnim in poštenim delom ter upoštevanjem dejanskih potreb vseh prebivalcev mogoče omiliti današnje težke čase finančne in gospodarske krize. Čas je že, da se osebne koristi puste ob strani in da se prične s smotrnim delom tudi za prebivalstvo naše prelepe Dolenjske, ki je pa žal sedaj že popolnoma obubožana. In baš zaradi tega sta še toliko bolj potrebni nesebičnost in požrtvovalnost, da tudi Dolenjska dobi, kar ji po vseh pravicah gre.

Razmišljanja

ČESA VSE NE IZVEMO

»Pohod« 25. maja t. l.:

»Tekstilni delavci najbolj izkoriščeni

Vsled visoke zaščitne carine se je tekstilna industrija v Jugoslaviji silno razvila. Visoki dobički tekstilne industrije pa ne izvirajo samo iz zaščitne carine. Mnogo več zasluži tovarna, ko prikraja delavce za njihov zaslужek. Tako dobijo delavci po neklih tovarnah samo po 2 Din na uro, delavke pa celo po 1.75 Din na uro. Delavstvo v tovarnah je brez prave socialne zaščite. Imamo lepe zakone, pa se ne izvajajo. Imamo uredbe, pravilnike, pa jih briskirajo...« ltd. ltd.

O stavki delavstva v tekstilni tovarni v Kočevju smo že poročali. Zdaj pa izavimo iz »Delavske politike«, da je vodilni član tekstilnega podjetja »Triglav« v Kočevju g. Sirc — tudi v načelstvu zadruga, ki izdaja »Pohod« !

ČUDNA SRAMEŽLJIVOST

Iz »Gorenjca« 15. t. m.:

»Pohod« poroča v 21. številki:

»Kmetijski list«, glasilo g. senatorja Puclja in poslanca g. Mravljeta se nekam čudno zaletava v naše zadnje članke z naslovom »Kaj sedaj in »Nove metode«. Razumemo ogorčenje gospodov, ne razumemo pa, da se list g. Mravljeta upa očitati nam neka preganjanja v Kranju, ali kaj. Zdi se nam, da smo napad, ki ga objavlja »Kmetijski list«, čitali nedavno v nekem drugem listu. Morda »Gorenjec«, ki je glasilo župnika Škrbca, ki je sedel v ječi in to ne po zaslugi Pohodovcev, temveč na podlagi striktnega in vernega pričevanja g. narodnega poslanca Mravljeta za časa šenčurskega procesa pred sodiščem za zaščito države v Belgradu. Pa se menda »Kmetijski list« vendar

ni zavoljo tega ženiral navesti pravi vir svojega napada? To bi skoro odgovarjalo takim gospodov, ki so sestavili do danes še neprekošen program, kako vtpesti klerikalnem strah v kosti, seveda samo za to, da so ga pozneje lahko gladko zatajili, ako ne celo poskusili obesiti kot rdečo cunjо kakim svojim prijateljem!«

»Gorenjec« pristavlja k temu članku v »Pohodu« : »Kar tako naprej, red mora biti!«

IZ RAZPRAVE V OSIJEKU

Na okrožnem sodišču v Osijeku perejo že nekaj časa umazano perilo tkzv. »našičke afer«. Pred sodiščem se zagovarja nad 100 obtožencev, obtoženih raznih goljufij v škodo države. Obtoženci so več let sistematično goljufali državo in prejemale za svoje dele masne podkupnine. Že sedaj so ugotovili, da znašajo goljufije več sto milijonov Din.

Med razpravo so se ugotovile zelo zanimive stvari. Generalni ravnatelj Sor je imel na mesec 300.000 Din (tristotisoč) plače, neki drug ravnatelj 120.000 Din, več drugih po 50.000 do 80.000 Din. Sedem ravnateljev Našičke je imelo na mesec okoli 650.000 Din redne plače.

Delavci v tem podjetju pa dobivajo 15 do 24 Din na dan. Pri 2000 delavcih Našičke znese to v 25 delovnih dneh komaj en milijon Din. Vseh 2000 delavcev tedaj en milijon, a sedem ravnateljev 650.000 Din.

Zgodilo se je, da je sodnik vprašal ravnatelja Sora: »Kako ste mogli dobivati mesečno plačo 300.000 Din?« In Vam je ravnatelj ogorčeno odgovoril: »Jaz vendar toliko veljam! Drugi mi še več ponujajo!«

Ali je potreben komentar?

Gospodarstvo

Naši premogovniki izločeni od državnih dobav

Prometno ministrstvo je sestavilo načrt, po katerem bi se izločilo 11 premogovnikov od dobav premoga za državne železnice. Med njimi so trije slovenski: kočevski, ki je dobavljal sedaj 1440 vagonov letno, velenjski s 1200 vagoni in črnomaljski z 250 vagoni. V celoti bi se znižala dobava premoga državnim železnicam za 100.000 ton, od katerih odpade na premogovnike v Sloveniji 58.000 ton, kar pomeni, da bi bili naši rudarji prikrajšani za 60.000 delovnih dni, oz. za 12 milijonov dinarjev.

Da bi preprečili tako veliko redukcijo dobav za državne železnice, so stopili lastniki naših rudnikov v stik s prometnim ministrom. Pogajanja pa so potekla brez uspeha. Besedo bo sedaj imel ministrski svet.

Od naše parlamentarne delegacije, ki je pred volitvami obetala volilecem med in mleko, pričakujemo, da bo storila vse potrebne korake, da obvaruje naše rudarsko delavstvo pred redukcijo dela in zaslужka.

Lažne zadruga

V zadnjih letih so ustanovili koristolovci razne zadruga, ki so jim donšale ogromne dobičke. Po izjavi upravnika glavne zveze poljedelskih zadrug Voja Djordjevića so na pr. eni in isti ljudje živino prodajali in kupovali. Zato je treba prečistiti račune z vsem lažnim združništvom. Nujno potreben je enotni združni zakon, ki bo napravil konec vsem brezvestnim spekulacijam.

Vsak teden ena

DOVTIP IZ TRETJEGA RAJHA

K nacionalsocialističnemu vodji pride kmečka delegacija in ga prosi: »Povej nam, kaj je nacionalsocializem?«

Vodja jim skuša zadevo čim nazorneje pojasniti. Pokaže jim skozi okno: »Ali vidite tisti tovarniški dimnik? Zdaj se jih malo kadi, ali kmalu se bo iz mnogih. To je nacionalsocializem.«

V tem trenutku pripelje mimo poslopja avto: »Ali vidite ta avto? Zdaj jih je še malo, pa kmalu jih bo mnogo!« razlaga vodja. »To je nacionalsocializem.«

Delegacija se zadovoljno vrne v vas, da poroča na kmečkem zborovanju. Pa sedaj pride šele v zadrugo: Kako naj razloži kmetom nacionalsocializem s tovarniškim dimnikom in avtomobilom, ko ni nobenega v vasi. Srečen slučaj jih reši iz zadrege. Mimo zborovalnega lokala pride namreč berač in govornik pravi:

»Ali vidite berača? Zdaj jih je še malo, pa kmalu jih bo mnogo. To je nacionalsocializem.«

In z roko pokaže na pokopališče in slovesno zakliče:

»Ali vidite te grobove? Malo jih je zdaj, pa kmalu jih bo mnogo, mnogo. To je nacionalsocializem!«

*

Iz knjige »Deutsche Flüsterwitze«, Verlag Graphia, Karlsbad.